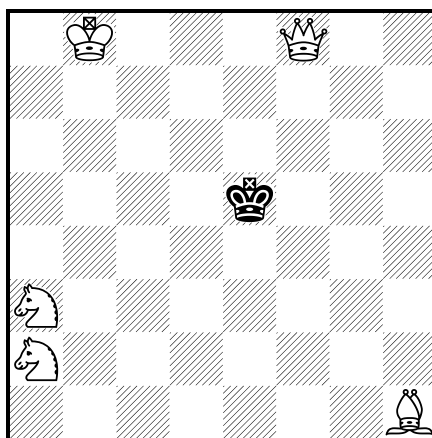

PLAGIÁTOR

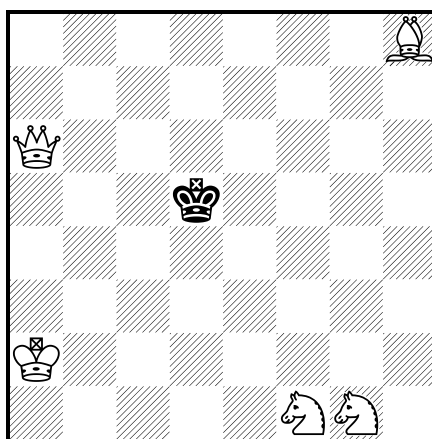
Podle tvrzení Oxfordské šachové encyklopedie /1984/ byl světově nejproslulejším notorickým plagiátorem **Francis Percival Wenman /1891-1972/**, v jehož sbírce *One Hundred Published Problems* z r. 1944 úlohářští experti odhalili posledních 16 skladeb jako díla jiných autorů a "je značná šance, že velké procento těch předcházejících se k nim časem připojí". Anticipace idejí není mezi úloháři zvláštností. Často se stává, že různí autoři mají v přibližně stejné době stejný nápad a výsledné zpracování problému se liší jen v nepatrných maličkostech. Takové plagiátorství je neúmyslné a jako originální je uznávána ta skladba, která byla uveřejněna dříve. Profesionální plagiátoři, můžeme-li je tak vznešeně nazvat, pracují v šachové skladbě většinou metodou nůžek a zrcadla. Osvětlíme si to na malém příkladu:

Edith Bairdová získala v tematickém turnaji *Leeds Mercury Weekly Supplement* 1895 II.cenu za následující trojtažku (viz diagram)

Řešení: 1.Jc1 Ke6 /1.-Kd4 2.Df6+/ 2.Jd3 Kd7 3.Jc5 mat. /Dát na konec článku./

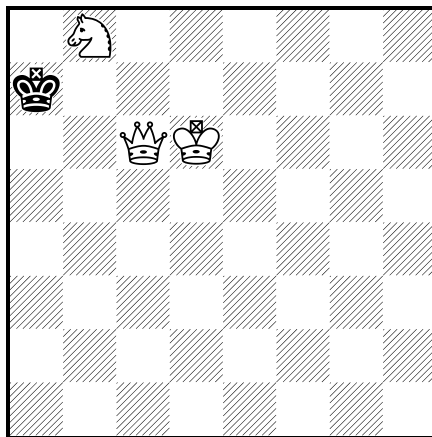
Francis P.Wenman ve zmíněné knížce tento problém "otočil" o 90 stupňů ,takže v šachové notaci je zapsán takto:

Otočením pozice se postavení prakticky nezměnilo, neboť v něm nejsou žádní pěšci, kteří by samozřejmě ve změněné pozici museli táhnout jinak. Plagiátor si dával pozor a projevil jistou dávku šachové inteligence. Odhalit plagiátora je dnes velmi těžké. Různých šachových skladeb byly publikovány statisíce ,přičemž úloh všech typů se podle mého odhadu objevuje v časopisech a

rubrikách řádově desetkrát více, než studií. A největší sbírku studií na světě vytvořil Pražan **Ing. František Macek**, který se 28. března dožil 86 let. Podle časopisu Šachová skladba č.46/1995 má pan Macek dnes 45.000 studií na kartotéčních lístcích o celkovém objemu 1 m³ a váze jednoho metrického centu. S tímto kolosem je srovnatelná jen sbírka Holanďana **Harolda van den Heijdena**, který má na disketách 40.200 studií. Ing.Macek předpokládá, že jeho kolekce obsahuje asi 80 % všech studií na světě!

Dříve znalci šachové skladby, jakým byl u nás na začátku století např. Dr. Zdeněk Mach, nebo později Ing. Ilja Mikan znali nazpaměť tisíce úloh a byli schopni usvědčit plagiátora pouhým pohledem na diagram, byť i záludně pootočený. Dnes není v lidských silách znát být i jen nejzajímavější kompozice a v dostupné literatuře je shromážděn jen malý vzorek. A proto mají potencionální plagiátoři velkou šanci uspět s "cizím peřím" a občas dostanou i nějakou cenu na soutěžích. Nesmějí mít ovšem "smůlu", jakou měl kdysi autor těchto řádek. V roce 1983 slavil známý německý úlohář **Walter Speckmann** sedmdesátiny. Byl jsem tehdy trochu "nakažen" úlohářským morem, Speckmanna a jeho zálibu pro miniaturky jsem znal z časopisu Deutsche Schachzeitung i rozhodl jsem se uctít jubilanta po úlohářsku - věnovat a poslat mu originální úlohu, kterou jsem složil 18.7.1981 a kterou mi vedoucí rubrik u nás nechtěli uveřejnit pro "nepatrný obsah s pouhými dvěma variantami".

Mat 2. tahem. Řešení 1.Dc8.

Jaké bylo moje překvapení, když po čase přišel od W.Speckmanna milý dopis s poděkováním a v něm "moje" úloha, kterou uveřejnil sám jubilant (!) ve Schweizerische Schachzeitung 1968!! Ovšem v notaci otočené o 360 stupňů: Ke3,Df3,Jg1-Kh2 s úvodníkem l.Df1! Strašně jsem se tehdy styděl a na skládání úloh jsem na čas zanevřel. Být takto ostudně odhalen jako plagiátor samotným předchůdcem. Ale pan Speckmann to naštěstí bral s humorem , takže jsem se v Oxfordské encyklopedii nebo na jiném šachovém pranýři neocitl.